

Seng, der skulde passe baade til de Lange og de Korte; de Dygtige og Fremragende maae hemmes, og de mindre Begavede og Svage maae mere end fremmes. I Forbindelse dermed staaer en anden Sag, hvorved der er meget mere at gjøre; det er den Mangel paa legemlig Dvælse, som finder Sted i de allerfleste af vore Skoler. Det er ofte blevet sagt, at der er gjort mere og mere i den Retning, men jeg er vis paa, at der kunde og burde gøres noget meget mere. Naar vi see hen til de engelske Skoler, er det paafaldende, hvormegent man der gjør netop for Legemsøvelser for de unge Mennesker, som deeltage i Skolens Underviisning; der er engelske Skoler, hvori Disciplene tilbringe den halve Dag med at tumle sig ude, og det paa meget forskjellig Maade. — Der er endnu en Klage, som ofte er bleven fremsat, og jeg troer med Rette; det er den, at i de lærde Skoler lægges Spiren til den Kløft i Tankegang og Interesser, som uægtelig ofte finder Sted mellem den studeerte Verden og den øvrige Befolkning i Almindelighed. Naar en saadan Kløft finder Sted, kan man naturligviis søge Skylden paa begge Sider, men det er vist, at forsaavidt der er Feil paa de lærde Skolers Side, burde den lettest kunne rettes paa dette Sted. Jeg troer heller ikke, at det er vanskeligt at paavise, hvor Feilen stikker. Det er et gammelt Ord, som siger, at hvad man i Ungdommen nemmer, man i Alderdommen ikke glemmer, og anvendes det paa Skolen, vil man let kunne skjønne, at naar Staten bidrager Sit til, at Børn allerede fra 9 Aars Alderen komme i saadanne Forhold, hvorved de ligesom kunne mærke Luftningen fra det højere Samfund, ville de ogsaa let komme til at fatte Afstanden. Enhver, som har gennemgaaet en Latinskole, vil sikkert erindre den Strid imellem Latinskolen og Borgerkolen, som vistnok finder Sted alle Steder. Man vil maaskee sige, at dette ikke har videre at betyde, men jeg paastaar, at de Spirer, som saaledes lægges fra Børnsben, have ondt ved ganske at udslættes. Ogsaa her troer jeg, at der kan gøres Noget, ja Meget ad den samme Vej, som jeg før har paapeget, nemlig ved at henlægge den egentlige Børneunderviisning til

Skoler, som jeg vilde betegne ved udvidede Borgerkoler, der saavidt muligt bleve fælles for Alle. Forsaavidt man imidlertid kan søge Kløften i Underviisningens Stof og Maade ved de lærde Skoler, maa det være mig tilladt at betragte dette lidt nærmere. Vi vide, at Halvdelen af den lærde Skoles Underviisningstid anvendes til Sprogstudier, idet der læres 6 à 7 forskjellige Sprog, i nogle Skoler lidt færre, i andre lidt flere. Jeg troer, at der til Grund derfor ligger en Overtro med Hensyn til Betydningen af et Sprogs Studium og af Sprogstudiet overhovedet. Det er klart, at saaledes som Sproget er Landens nærmeste Bærer, saaledes er heller intet Midde lettere istand til at lede dem, der ville kjende et Folks aandelige Tilstand og dets aandelige Forhold, end netop Sproget; men dette gjælder derfor navnlig ogsaa om de døde Sprog, som ere de meest levende Billede, de svundne Folkeslag have efterladt os. Jeg tvivler derfor ikke om, at der vanskeligt kan være Tale om noget egentligt Studium af den klassiske Oldtid uden gennem et grundigt Kjendskab til den klassiske Oldtids Sprog, baade til Latin og til Græsk, men naar man betragter Sprogstudiet som saadant som Dannelsesmiddel, troer jeg, at man har en Overtro om dette Studiums Betydning. Derfor de levende Sprog bliver Forholdet derimod noget anderledes; thi jeg troer ikke, at den egentlig moderne Tidssalder kan være Gjenstand for et saadant Stadium, som der kan være Tale om overfor den klassiske Oldtid, da hiin ikke er et saadant afsluttet Hele; men Kjendskabet til de levende Sprog staaer for mig som langt mere praktisk. Der er skeet et vilkaarligt Valg i vore Skoler af Tydsk, Fransk og tildeels Engelsk. Jeg vilde sætte langt mere Priis paa, at der i vore Skoler blev lært eet af disse Sprog, men da saaledes, at det kunde baade tales, skrives og forstaaes; da troer jeg, at det vilde faae en ganske anden praktisk Betydning. Hvilket Sprog det skulde være, vil jeg ikke her udtale; jeg troer, at dette allerbedst blev overladt til hver enkelt Skole, idet jeg mener, at Skolen ved det fremmede Sprog, den hyldebe, tillige fik en Karakter, som vilde bevirke, at Eleverne søgte derhen, hvor